

NAGOŚĆ (63) *sb f*

a oraz o jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

sg *N* nagość (8). ◇ *G* nagości (18). ◇ *A* nagość (30). ◇ *I* nagością (2). ◇ *L* nagości (3). ◇ *pl N* nagości (1). ◇ *A* nagości (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Brak lub niedostatek ubrania; gołe ciało; nuditas Mącz, Calep, Cn, Vulg (63) : Ale ta moia nagość inadz mnie nicz nie wadzy Bo to prawie odarty kogo wtyd izkaradzy *RejJóz G2*; Kato nigdy do łącznye s fynem nye chodził/ ani fie inim myiał/ dla tego aby swoyą nagością onego nye pfował albo nye zgorffył. *GliczKsiąż E*; Ale iz na ten czas wielka była hánbá/ gdy kto czyie ciało nágie kiedy widzyał/ taki nigdy nie mógl weyrzeć ná thego befpiecznie komu swą nagość okazał *BielKron 100v, 1v [2 r.]*, 6, 100v [2 r.]; pomni ná przodki swoie/ gdy byli w niewinności itworzeni/ ze fie nie wtydáli nagości swoiey. *RejAp 45*; *BialKat 190v*; [*Adam*] poznał wtyd nagości swoiey/ á iuz chodził iáko błędny w rofpáczy swoiey. *RejZwierc 2*; ielli ná potrzeby żywności á nagości nálezý fy obeyrzy/ zboża/ zioła/ korzenia/ bydło/ ptáctwo/ owoce/ pokármowi y pićiu rzeczy rozmaíte. *Oczko 3v*; *SkarŻyw 260*; ikoro vkušili owocu drzewá zakazane⁶⁰/ wnet nagość swą do siebie poznali *CzechEp 206, 35, 218, 292*; *Calep 707a*.

W połączeniach szeregowych (9): *BibRadz Rom 8/35, 2.Cor 11/27, II 103a marg*; *Mącz 252d*; ielli ktemu przydzie ná mię ciężkie vboftwo/ zimno/ niemoc/ nagość: będę czekał śmierci/ á to mi fie krotko zdác będzie *SkarŻyw 196, 82*; Ktoż tedy nas odłączy od miłości Chrifułowey? vtrapienie? czyli vćik? czyli głod? czyli nagość? czyli niebefpieczeństwo? czyli prześladowanie? czyli miecz [*tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?*]? *WujNT Rom 8/35, 2.Cor 11/27*; Dáleko tám oni [*umarłe dusze*] wietfzy głod/ y froźze prágnienie/ y ciężfze wygnanie y ošierocenie y zimno á nagość/ choroby/ y więzienia okrutnieyfze cierpieć mogą: á niźli tu ci cierpią ná ktore pátrzym. *SkarKaz 386b*.

Zwroty: »nagość cierpieć« (2): Akto [!] *incertis magis vagatur fedibus*, tuła fięnie [!] máiąc nigdziej tu miałtá pewnego ku miefzkaniu/ łáknąc y prágnąc/ y nagość częŝto cierpiąc/ ielli nie ŝudzy Chrifułowi *CzechEp 60*; *SkarKaz 386b*.

»pokry(wa)ć (a. zakry(wa)ć, a. przykryć), przyodziać nagość« [*szyk zmienny*] (11:2): *GliczKsiąż E8*; Tedy Sem y Iáphet wzięli odzienie/ [...] ízli ná wlpák/ á przykryli nagość oycá swoiego [*et operuerunt turpitudinem patris sui*] *BibRadz Gen 9/23*; *SarnUzn G8v*; Vłóm nędznikowy á zgłodzonemu chlebá swoiego/ á przyodzyey możelzli nagość iego/ pielgrzymá thułiącego fie przyimi do domu twego *RejPos 211*; *KuczbKat 330*; *RejZwierc 190*; *BielSpr 46v*; *CzechRozm 88v*; *SkarŻyw 69, 262*; *StryjKron 6*; *WerGość 257*; *CzahTr Iv*.

Wyrażenie: »nagość ciała« = *turpitude Pol Ant [szyk 5:1]* (6): *BibRadz Gen 9/22*; Száthy ochędoźne nofzą długo/ ítrzegąc nagości iákiey ciála vkázác. *BielKron 259v, 32v*; *KuczbKat 330*; *WerGość 257*; ledwie mam czym pokryć nagość ciála mego. *CzahTr Iv*.

Szereg: »nagość a odarcie« (1): A gdy ie grzech odárł z oney niewinności ich/ iuz poználi nagość á odarcie swoie. *RejAp 45*.

W przen (14) : *RejAp* 44, 44v; On łzaty Chryśtułowey/ to ieśt niewinności/ którą wziął ná Chrzćie S. w nágości łwey/ nie łtrácił *SkarŻyw* 52; łzaty białe żebyś oblokł/ áby łię nie okázowála łromotá nágości twoiey [*non appareat confusio nuditatis tuae*] *WujNT Apoc* 3/18; *CzahTr* A2v.

W połączeniach szeregowych (2): *RejAp* 42v; Prołzę tedy niezmierney y obfitey łzczodrobliwości twoiey/ ábyś raczył moię niemoc vzdrowić/ plugáwość oczyśćić/ ślepotę ofwiećić/ vbołtwo zbogáćić/ nágość przyodziać *LatHar* 208.

Zwroty: »odkryć nágość« (2): Y ty łię łam nápiiełz háńby łwoiey miałto chwały/ bo łię y łam opiwłzy odkryiełz nágość łwá [*denudare (marg) apparebit (-) praeputium*] gdyż kielich práwice Páńłkiey ná cię wylan będzie *BibRadz Hab* 2/16; *RejAp* 146v.

»zakry(wa)ć, przyodziać, pokryta nágość; zakrycie (*a.* pokrycie) nágości« [*szyk zmienny*] (2:1:1;2): *SarnUzn* G8v; *RejAp* 45 [2 r.]; á gdy báránimi kożułzkámi wyganiáiąc ie z Ráiu/ nágość ich pokrył: dał im nádzieię/ łfz ich dułzna nágość pokryta/ á łukniá niewinności y łpráwiedliwości łtrácona/ wroćić łię im miałá. *SkarŻyw* 262; zádano mi w marnym łwiátá tego Hierychu nie iednę ránę/ [...] do ciębie niebiełkiego Sámárytaná wzdycham/ ciębie o vłeczenie ran moich/ y o pokryćie nágości moiey pokornie prołzę *LatHar* 217, 208.

Przen: O ziemi (4) : Bo iáko śirp ogoli á okaże nágość ziemie/ á źnie połpołu y kákol y pńzenicę/ tákże teź ten łtráłzny śirp [*w ręku anioła*] gdy vpádnie ná ziemię ogoli á odkrije pewnie wizytkę nágość ie y *RejAp* 126; Tyś fundáment zálóżył nieobefłzłéy źiemi/ Y przykryłéś ie y nágość źioły rozlicznemi. *KochPieś* 72 [*idem*] *ArtKanc* P14.

W charakterystycznych połączeniach: nágość odkryć, okazać, przykryć (2).

Synonim: golizna.

Cf NAGOTA